

Téma: Hospodaření

Třída: 9. ročník

Časová dotace: 45 min.

Vzdělávací oblast RVP ZV: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Výchova k občanství

Tematický celek: Hospodaření

Průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova

Mezipředmětové vztahy: s výchovou ke zdraví, se zeměpisem

Výchovně vzdělávací cíle:

Proniknout do problematiky hospodaření státu a získat informace, jak funguje hospodaření státu.

Kompetence:

Komunikativní – žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, naslouchá promluvám druhých a vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuze, obhájí svůj názor, toleruje názor druhých lidí, avšak umí i vhodně argumentovat, využívá získané dovednosti ke kvalitní spolupráci s ostatními lidmi, rozumí různým typům textů, využívá informační a komunikační prostředky

K řešení problémů – žák rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje způsob řešení problémů, ke kterým využívá vlastních úsudků a zkušeností, je schopen vyhledat informace vhodné k řešení problémů, využívá získané vědomosti a dovednosti, samostatně řeší problémy a vhodně volí způsoby řešení

Sociální a personální – žák spolupracuje ve skupině, kde se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, žák také přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, žák zapojuje do diskuze v malé skupině i k debatě celé třídy, žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém a podporuje tak svoji sebedůvěru, žák je schopen ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, že dosahuje pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Dovednosti: komunikační, práce s textem

Pomůcky: sešit, psací potřeby,

1. Teoretická příprava:

Pojmy opěrné: sociální a zdravotní pojištění, daně, sociální dávky

Pojmy nové: dividendy z podniků, spotřební daně, daně z příjmů, daň z nemovitosti, daň silniční, daň dědická, daň darovací, daň z převodu nemovitosti, daň z přidané hodnoty (DPH), daně přímá, daň nepřímá

Shrnutí tématu:

Tato hodina je věnovaná hospodaření v ČR, konkrétně příjmy a výdeji státu. Dále se žák hlouběji seznamuje s pojmem daně a rozeznává různé druhy daní.

Výklad k doplnění žákovské práce:

PŘÍJMY A VÝDAJE STÁTU

Všechny žáky ve třídě rozdělíme do čtyř skupin a rozdáme jim čtyři papíry A4, které budou předepsané (viz obrázky). Pro každou skupinu jeden papír. První dvě skupiny se snaží vymyslet co nejvíce různých druhů příjmu státu. Skupina tři a čtyři se snaží vymyslet, co nejvíce věcí, které patří do výdajů státu. Tato hra je omezena pěti minutami. Poté zástupce každé skupiny postupně zapisuje nápady jeho skupiny na tabuli. Skupina, která vymyslí nejvíce nápadů vyhrává.

A
PŘÍJMY STÁTU

B
PŘÍJMY STÁTU

A
VÝDAJE STÁTU

B
VÝDAJE STÁTU

PŘÍJMY STÁTU

- zisk ze státních podniků
- dividendy z podniků, kde je stát vlastníkem akcií
- příspěvky občanů na sociální a zdravotní pojištění
- daně
- poplatky

VÝDAJE STÁTU

- sociální dávky (podpory v nezaměstnanosti, starobní důchod, invalidní důchod...)
- zdravotnictví, školství, policie
- mzdy státním zaměstnancům
- oprava a výstavba silnic, budov
- dotace firmám, zemědělství a samosprávným celkům
- veřejnoprávní televize, kultura
- oprava a provoz památek
- podpora vědeckého výzkumu

DANĚ

Co je hlavním zdrojem příjmu státu?

Hlavním zdrojem příjmu státu jsou daně.

Jaký je rozdíl mezi daní přímou a nepřímou?

Daně přímá je taková daň, která přímo dopadá na poplatníka (důchodová, majetková).

Daně nepřímá je daň, kterou poplatník (spotřebitel) v cenách zboží a služeb (daň z přidané hodnoty, daň spotřebitelská).

Kolik má ČR druhů daní?

- 1) Daň z přidané hodnoty (DPH) – tu platíme nejčastěji, při nákupu většiny zboží a služeb
- 2) Spotřební daně – je jich pět: daň z minerálních olejů (tankování u pumpy benzin do auta), daň z lihu, daň z piva, daň z vína, daň z tabákových výrobků.
- 3) Daně z příjmů rozlišujeme dvě: daň z příjmu fyzických osob (zaměstnanci sráží daň z příjmů ze mzdy zaměstnavatel a posílá ji finančnímu úřadu, tyto peníze na účtu zaměstnanec vůbec neobjeví) a daň z příjmu právnických osob (firmy a společnosti)
- 4) Daň z nemovitosti – ze zákona ji platí každý majitel nemovitosti
- 5) Daň silniční - platí v ČR majitelé aut, která alespoň částečně slouží k podnikání
- 6) Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitosti – daň dědická se platí při dědění a platí ji dědic, při darování platí daň většinou obdarovaný, u prodeje nemovitostí platí daň většinou ten, kdo ji prodává

2. Rozpracování scénáře hodiny:

Úvod – pozdrav a přivítání se s žáky

Seznámení s cílem hodiny – Cílem dnešní hodiny bude naučit se, odkud stát přijímá peníze a naopak, kam vynakládá. Dále se žáci naučí něco o systému daní v ČR.

Kontrola žákovské přípravy na hodinu - Žáci si nachystají sešit na poznámky, psací potřeby.

Hlavní část

Motivace:

Na začátek hodiny je pro žáky připravena brainstormingová hra týkající se výdajů a příjmů státu.

Expozice:

Po ukončení hry učitel vede diskuzi týkající se jejich nápadů, kam stát peníze vydává a naopak odkud stát peníze přijímá. Nápady, které jsou správné, zapíšeme přehledně na tabuli a vyhodnotíme vítěznou skupinu. Žáci si udělají z tabule zápis do sešitu. Ve zbytku hodiny probíráme s žáky formou diskuze, co ví o daních. Vysvětlíme si pojmy přímé, nepřímé daně a naučíme se rozlišovat šest druhů daní v ČR.

Fixace:

Pro upevnění a udržení si nové poznatky žáci zapíší do sešitu.

Závěr:

Zopakování probrané látky: Na závěr hodiny s žáky shrneme, co jsme dneska probírali.

Zhodnocení hodiny: Poděkovala jsem žákům za pozornost a spolupráci.

Použité metody: výklad, rozhovor, metoda práce s textem, brainstorming

Použité formy: frontální výuka, kooperativní výuka, skupinová výuka

Literatura:

JANOŠKOVÁ, Dagmar; ONDRÁČKOVÁ, Monika; ČÁBALOVÁ, Dagmar. Občanská výchova 8 : Rodinná výchova 8 : příručka učitele pro základní školy a víceletá gymnázia. 1. vyd. Plzeň : Fraus, 2005. 303 s. ISBN 8072383949